

CL: V. REINHARDI

BACHOVII

ECHTII, JC.

& in Academia Heidelbergensi Professo-

ris quondam celebratissimi,

COMMENTARII,

IN QUATUOR

INSTITUTIONUM JURIS

DIVI JUSTINIANI LIBROS

THEORICI & PRACTICI

QUIBUS TUM TEXTVS SOLIDE EXPLICATUR,

siut plurime connexa

QUESTIONES

ex veris Principiis

Escola lib. del

colegio de la

Magda.

JURIS *accurate enodantur.*

NOVISSIMIS CORRECTIONIBUS

CUM INDICE.

Sumptibus Hæredum IOHAN-GODEFREDI SCHÖNWETTERI,

ELENCHVS

TITULORUM QVI QVATUOR LIBRIS INSTITUTIONUM Imp. continentur, & hisce Commentariis explicantur.

LIBRO PRIMO continentur.

I.	D E iustitia & iure,	pag. 1.
II.	De iure naturali, gentium, & civili	8
III.	De iure personarum	30
IV.	De ingenuis	37
V.	De libertinis	39
VI.	Qui, & quibus ex causis manumittere non possunt	44
VII.	De lege Fusia Caninia tollenda	53
VIII.	De his, qui sui, vel alieni juris sunt	56
IX.	De patria potestate	62
X.	De nuptiis	67
XI.	De adoptionibus	97
XII.	Quibus modis ius patria potestatis soluitur	113
XIII.	De tutela	126
XIV.	Qui testamento tutores dari possunt	132
XV.	De legitima agnatorum tutela,	138
XVI.	De capitis diminutione	141
XVII.	De legitima patronorum tutela	148
XVIII.	De legitima parentum tutela	149
XIX.	De fiduciaria tutela	149
XX.	De Atiliano tutore, & eo qui ex lege Iulia & Titia datur	151
XXI.	De auctoritate tutorum	157
XXII.	Quibus modis tutela fitur	160
XXIII.	De curatoribus	163
XXIV.	De satisfactione tutorum, vel curatorum	170
XXV.	De excusationib. tutorum vel curatorum	176
XXVI.	De suspectis tutoribus & curatoribus	139

LIBRO SECVNDO.

I.	D E rerum divisione, & acquirendo ipsarum dominio	199
II.	De rebus corporalibus, & incorporalibus	260
III.	De servitutibus rusticorum & urbanorum praediorum	262
IV.	De usufructu	271
V.	De usu & habitatione	281
VI.	De usucapionibus & longi temporis praescriptionibus	285
VII.	De donationibus	304
VIII.	Quibus alienare licet, vel non	313
IX.	Per quas personas cuique acquiritur	321
X.	De testamentis ordinandis	333
XI.	De militari testamento	351
XII.	Quibus non est permittum facere testamentum	360
XIII.	De exheredatione liberorum.	368

XIV.	De heredibus instituendis	379
XV.	De vulgari substitutione	395
XVI.	De pupillari substitutione	398
XVII.	Quibus modis testamenta infirmantur	413
XVIII.	De inofficioso testamento	424
XIX.	De heredum qualitate & differentia	437
XX.	De legatis,	450
XXI.	De ademptione legatorum, & translatione	459
XXII.	De lege Falcidia	490
XXIII.	De fideicommissariis hereditatibus, & ad S. C. Trebellianum	496
XXIV.	De singulis rebus per fideicommissum relictiis	513
XXV.	De codicillis	517

LIBRO TERTIO.

I.	D E hereditatibus qua ab intestato deferuntur	523
II.	De legitima agnatorum successione	539
III.	De Senatusconsulto Tertulliano	549
IV.	De Senatusconsulto Orphiciano	554
V.	De successione cognatorum	556
VI.	De gradibus cognationis	560
VII.	De servili cognatione	564
VIII.	De successione libertorum	571
IX.	De assignatione libertorum	579
X.	De bonorum possessionibus	580
XI.	De acquisitione per arrogationem	594
XII.	De eo cui libertatis causa bona addicuntur	597
XIII.	De successione in subsidiis, qua fiebat per bonorum venditiones & ex Senatusconsulto Claudiano	600
XIV.	De obligationibus	602
XV.	Quibus modis recontrahitur obligatio	607
XVI.	De verborum obligationibus	615
XVII.	De duobus reis stipulandi, & promittendi	627
XVIII.	De stipulatione servorum	629
XIX.	De divisione stipulationum.	631
XX.	De inutilibus stipulationibus	633
XXI.	De fideiussoribus	651
XXII.	De literarum obligationibus	658
XXIII.	De obligationibus ex consensu	660
XXIV.	De emptione & venditione	661
XXV.	De locatione & conductione	669
XXVI.	De societate	675
XXVII.	De mandato	681
XXVIII.	De obligationibus, qua quasi ex contractu nascuntur	681
XXIX.	Per quas personas nobis obligatio acquiritur	697
XXX.	Quibus modis tollitur obligatio	698

AD LIBRI PRIMI
 INSTITVTIONVM

Titulum Primum,

De Iustitia & Iure.

TEXTVS.

Iustitia est constans & perpetua voluntas, jus suum cuique tribuendi.

COMMENTARIUS.

- 1 Iustitia quomodo voluntas.
- 2 An constans & perpetua.
- 3 De speciebus iustitia.
- 4 Poena qua proportione irroganda.
- 5 Alia divisio iustitia.

Prima quaestio est de genere. Virtutis proprium genus est habitus, nullus autem habitus est voluntas, sed potest habitus in illa parte animi, quae voluntas dicitur, esse tanquam in subjecto. Et Aristoteles quidem omnes virtutes morales, inter

quas est iustitia, collocat in parte animae appetente: sed fuerunt, qui iustitiae subjectum statuerunt & voluntatem, ut videre licet, (neque enim ista plenius exsequi nostrarum est partium) apud Fr. Piccolomin. de Philos. mor. grad. 4. cap. 12. & seqq. secundum quos fuerit istud genus voluntas metonymicum, Aristot. 7. Ethic. 1. definit iustitiam esse

ἡ ἐφ' ἣν πρακτικοὶ τῶν δικαίων ἰσθί, καὶ ἐφ' ἣν ἐδικαιοπραγοῦσι, καὶ βόλωνται τὰ δίκαια, id est, habitum, ex quo homines fiunt activi rerum iustarum, seu eorum quae iusta sunt, & à quo iusta agunt & volunt. Habitus nimirum voluntatem facit promptam & expeditam ad agendum: quod fortassis autores huius definitionis hoc genere subindicare voluisse videntur.

Altera disputatio est, de differentia, & de verbis, 2. constans & perpetua, quae multi putant non congruere iustitiae humanae. Nota distinctio vulgata, inter abstractum & concretum: vel, quod eodem redit, inter essentiam iustitiae, & existentiam qua est & consideratur in subjecto: idque jam olim voluit Christ. Port. dum ait, iustitiam esse corruptibilem & mutabilem, non ratione suae essentialitatis, sed ratione pravi continentis, id est, hominis. Aut intelligamus constantiam & perpetuitatem, non simpliciter, sed qualis in hominem cadere potest, ut Angelus & Faber hoc explicant. Plane non aliter definiiri debuit iustitia, quae virtus est & habitus: & omnis habitus est qualitas aegre mobilis à subjecto: nec habitus dici posset, nisi ex quo constanter ageretur: quomodo diserte Aristot. 2. Ethic. 1. ibi demum esse ait habitum virtutis, si quis agat β.βαιν, καὶ ἀρε τὰ αὐτῶν, id est, constanter sive firme & immutabiliter; & idem lib. 3. 6.7. de habitu vitii, initio ait, in potestate cuiusvis esse